

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บัณฑิตที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตร
หมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี
ชื่อและนามสกุล นายระพีภัทร์ เสริมสุขจิระโชติ
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2557

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ฐนันท์ พานิชโยทัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
ในจังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัย นายระพีภัทร์ เสริมสุขจิระโชติ รหัสนักศึกษา 2559000357 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
(ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
(2) รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี (2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี (4) เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี รวมทั้งสิ้น 678 คนและขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 252 คน การคัดเลือกตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยการกำหนดสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่อประชากร โดยแยกรายอำเภอ เมื่อได้จำนวนตัวอย่างรายอำเภอแล้ว จึงทำการสุ่มตัวอย่างรายชื่อกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการวิจัยพบว่า (1)อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 54 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพหลักเป็นอาชีพเกษตรกรกรรม มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน มีรายได้จากการประกอบอาชีพทางการเกษตรเฉลี่ย 337,555 บาทต่อปี และรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 74,929 บาทต่อปี ส่วนมากมีพื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นของตนเอง เกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร ได้รับข่าวสารเฉลี่ย 2.6 ครั้งต่อเดือน โดยได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด ได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานในระดับปานกลาง มีแรงจูงใจในระดับมากต่อการปฏิบัติงาน (2) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจมากต่อการช่วยประชาสัมพันธ์ การขึ้นทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.) (3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีคือ การรับทราบข้อมูล/ข่าวสารด้านการเกษตร การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน และความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน (4) ปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีในภาพรวมระดับน้อย มีปัญหาด้านการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ข้อเสนอแนะ ควรมีคำตอบแทนในการปฏิบัติงาน และควรมีการจัดอบรมและให้ความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล

คำสำคัญ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จังหวัดชลบุรี

Thesis title: Factors Relating to Role Performance of Village Agricultural Volunteers in Chon Buri Province

Researcher: Mr. Rapeepat Soemsukjirachote; **ID:** 2559000357;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Benchamas Yooprasert, Associate Professor;

(2) Dr. Jinda Khlibtong, Associate Professor; **Academic year:** 2013

Abstract

The purposes of this research were to (1) study fundamental, personal and socio-economic factors as well as other factors of village agricultural volunteers in Chon Buri Province (2) study satisfaction towards role performance of village agricultural volunteers in Chon Buri Province (3) study factors relating to role performance opinions toward role performance of village agricultural volunteers in Chon Buri Province (4) study problems and suggestions for role performance of village agricultural volunteers in Chon Buri Province.

The population in this study was a total of 678 village agricultural volunteers who had been appointed earlier in the area of Chon Buri Province. Out of 252 samples were identified by stratified random sampling through identifying ratio with number of sample group per population, individually separating each district. Once the number of samples in each district was picked, then random sampling in each district was conducted by simple random sampling through drawing lots. Instrument was interview form. Data was analyzed by frequency distribution, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation and regression analysis.

From the study results, it was discovered as follows. (1) Most of the village agricultural volunteers in Chon Buri Province were male. Their average age was 54 years. They completed lower primary education. Agriculture was their main occupation. Their average number of household labor was 2 persons. Their average annual income from agricultural sector was 337,555 baht while their average annual income from non-agricultural sector was 74,929 baht. Most of them owned their agricultural area. Almost all of them joined agricultural groups/institutes. Averagely, they received updated news and information 2.6 times/month, mostly from agricultural extension staff at the highest level. Support for role performance from relevant work units was at medium level. Inspiration over role performance was at high level. (2) Satisfaction with role performance of village agricultural volunteers was rated at medium level. They were satisfied with PR assistance and participation in economic crops record registration. (3) Factors relating to role performance of village agricultural volunteers in Chon Buri Province were; receiving news/ updated agricultural information, role performance support from relevant work units and satisfaction with role performance. (4) Overall problem in role performance of village agricultural volunteers in Chon Buri Province was at low level. They had problem in collecting fundamental agricultural data of villages. Suggestion; remuneration should be paid to them for role performance. Training should be organized to provide knowledge and understanding in data collection process.

Keywords: Village Agricultural Volunteers, Chon Buri Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ ฐวนันท์ พานิชโยทัย ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม จากสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาสละเวลาในการให้ คำปรึกษาแนะนำ ถ่ายทอดความรู้และแนวความคิดทางด้านวิชาการอันมีคุณค่าตลอดจนแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์ พร้อมทั้งให้กำลังใจตลอดที่ผู้วิจัยศึกษา ค้นคว้า ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ด้านวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่อำนวยความสะดวกทุกด้าน ซึ่งมีผลทำให้การศึกษาประสบผลสำเร็จ พร้อมกันนี้ขอขอบพระคุณเกษตรจังหวัดชลบุรี เกษตรอำเภอนนทบุรี และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตร อำเภอบางบาลในจังหวัดชลบุรี ผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับ ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวม ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีทุกท่านที่เสียเวลา และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ขอขอบคุณเพื่อนๆ นักศึกษาปริญญาโทรุ่นที่ 13 มณีปริชาติ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับการช่วยเหลือและกำลังใจจากบิดา มารดา และทุกคนใน ครอบครัว ตลอดจนบุคคลต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลืออีกมาก ที่ผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดในที่นี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและความปรารถนาดีของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณ และขอบคุณมาไว้ในโอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และสามารถใช้ เป็นแนวทางในการดำเนินงาน คุณค่าและความดีอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ระพีภัทร์ เสริมสุขจิระโชติ

กรกฎาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	11
แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นผู้นำ	15
กระบวนการรับรู้	17
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจ	20
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ	24
สภาพทั่วไปและสภาพการเกษตรจังหวัดชลบุรี	29
แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	31
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย	47
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ตอนที่ 1 สภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกร	55
ตอนที่ 2 ปัจจัยการได้รับสนับสนุนการปฏิบัติงาน แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	66
ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานและความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน	70
ตอนที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร เกษตรกรหมู่บ้าน	76
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่	80
บทที่ 5	
สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
สรุปการวิจัย	85
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	105
ก ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม	106
ข แบบสอบถามการวิจัย	111
ประวัติผู้วิจัย	123

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ทางการเกษตร และการใช้ประโยชน์จากที่ดิน รายอำเภอ จังหวัดชลบุรี.....	30
ตารางที่ 3.1 จำนวนเกษตรกรหมู่บ้านและกลุ่มตัวอย่างที่จัดเก็บรายอำเภอของจังหวัดชลบุรี.....	48
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน.....	56
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทางเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน.....	57
ตารางที่ 4.3 พื้นที่ทำการเกษตร.....	60
ตารางที่ 4.4 การดำรงตำแหน่งทางสังคม.....	61
ตารางที่ 4.5 การได้รับข่าวสารต่อเนื่อง.....	63
ตารางที่ 4.6 ระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งต่างๆ.....	64
ตารางที่ 4.7 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน.....	66
ตารางที่ 4.8 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่.....	68
ตารางที่ 4.9 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ในจังหวัดชลบุรี.....	70
ตารางที่ 4.10 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกร หมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี.....	73
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	77
ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุ.....	78
ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน.....	79
ตารางที่ 4.14 ปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่.....	81
ตารางที่ 4.15 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่.....	83

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ภาพที่ 2.1 กระบวนการรับรู้ (The perception process).....	17

